

УДК [336.14: 354.31]:65.011.8(477)

**І.В. ЗОЗУЛЯ**, канд. техн. наук, ст. наук. співр., Харківський національний університет внутрішніх справ

## **ФІНАНСУВАННЯ МВС УКРАЇНИ ТА ПОВ'ЯЗАНІ З ЦИМ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЙОГО ЯК СИСТЕМИ**

**Ключові слова:** фінансування, МВС України, реформування системи

Побудником до написання цієї роботи слугувала раніше висунута нами теза, що одним з етапів «розробки стратегії реформування системи МВС України з врахуванням положень теорії управління» є «розробка стислого варіанту програми розвитку системи МВС України з врахуванням витратно-фінансових показників»<sup>1</sup> [1, с.53-54], тому для її підготовки виникла потреба у дослідженні сучасного стану фінансування МВС України з огляду на існуючі в ньому проблеми. Таке дослідження доцільно провести за етапами, з яких фактично, перший етап - аналіз бюджетного забезпечення фінансування системи МВС України - дозволить дослідити динаміку надходження коштів на потреби забезпечення її належної діяльності та подальшого розвитку, другий етап – оцінити запити щодо забезпечення її коштами, а третій етап - з'ясувати недоліки реального порядкування спрямованими коштами задля їх подальшого виправлення та недопущення.

Безпосередній зв'язок проблем фінансування системи МВС України з її реформуванням, окрім нас, вбачають й інші науковці та практики, наприклад, І.В. Бойко, О.М. Бриськовська<sup>2</sup>; Л.В. Борець<sup>3</sup>, М.П. Дмитрен-

<sup>1</sup> Тут і далі виділення курсивом наші.

<sup>2</sup> Зокрема, через потребу «довести до належного рівня організаційно-штатне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення», як за стор.33 роботи: Бойко І.В., Бриськовська О.М. Реформування міліції громадської безпеки // Бюлетень з обміну досвідом роботи. -

ко<sup>4</sup>, В.В. Конопльов<sup>5</sup> та інші.

Отже мета статті полягає в аналізі бюджетного фінансування системи МВС України щодо динаміки надходження коштів на потреби забезпечення її належної діяльності та подальшого розвитку й з'ясуванні окремих питань реального порядкування спрямованими коштами, а також задля уникнення наявних недоліків у майбутньому та врахування витратно-фінансових показників системи МВС України у розробці стислого варіанту програми її реформування. При цьому, з огляду на певну, цілком зрозумілу відомчу закритість фінансово-економічних показників діяльності системи МВС України для широкого загалу, у тому числі пов'язану з вимогами нерозголошення державної таємниці, ми можемо оперувати тільки відкритими даними державних контролюючих органів, які в силу своєї специфіки, на жаль, уникають будь-якого позитиву, оприлюднюючи тільки факти виявлених порушень фінансової дисципліни. Таким чином, *висуваючи гіпотезу*, що нецільове використання коштів відображає реальний стан фінансової системи МВС України, бо, поперше, в ній склалися умови, що сприяли фінансовим зловживанням, по-друге, розкриті факти такого нецільового використання коштів викривають недоліки функціонування системи<sup>6</sup>, що перешкоджають її подальшому

2002. -№ 140. –С.30-34.

<sup>3</sup> Див. роботу: Борець Л.В. Правове регулювання відомчого фінансового контролю в системі МВС України: Монографія /Нац. акад. держ. податк. служби України. –Ірпінь, 2006. –159 с.

<sup>4</sup> Із «проблем неналежного фінансування матеріально-технічних потреб міліції», як за стор.9 роботи: Кривицька Ю. Роздуми щодо міліцейських реформ // Юридичний журнал. -2005. –№ 10. –С.8-9.

<sup>5</sup> У зв'язку з потребою «налагодження належного матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів внутрішніх справ» за Концепцією розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України, як за відповідним розділом роботи [2, с.198-214].

<sup>6</sup> При тому, що «витрачання бюджетних коштів без затвердженого кошторису не дозволяється» [2], а «Кримінальний кодекс доповнено статтями 80-3 і 80-4 в частині використання посадовою особою бю-

реформуванню, ми вважаємо, що *новизна статті міститься у встановленні реального стану справ у питанні порядкування Міністерством внутрішніх справ України спрямованими бюджетними коштами та систематизації факторів утворення виявлених недоліків.*

### **1. Бюджетне забезпечення фінансування системи МВС України.**

Поперед усього доцільним є аналіз динаміки фінансування МВС України за роки незалежності України. При цьому до відповідної таблиці внесемо такі дані, як річний бюджет держави по видатках<sup>7</sup>, витрати на утримання МВС, відсотки на утримання МВС від загального річного бюджету та інформаційне джерело. Оскільки в 1991 році бюджет розподілявся в межах тодішнього СРСР, зазначимо, що на цей рік при загальних видатках СРСР у сумі 276820599 тис. карбованців (ст.9), звідки на утримання Мі-

---

джетних коштів не відповідно до їх цільового призначення або в обсягах, що перевищують затверджені межі видатків», як за роботою: Семеніхін І.М. Становлення і розвиток фінансового контролю у Збройних Силах України // Наук. вісник Нац. академії ДПС України. -2006. -№ 3 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: [http://www.asta.edu.ua/vidan/nau\\_visn/3\(35\)/Pravo/semenihin.php](http://www.asta.edu.ua/vidan/nau_visn/3(35)/Pravo/semenihin.php).

<sup>7</sup> У самому загальному вигляді сучасне розуміння понять “фінансового забезпечення” та “принципів регулювання державних витрат на утримання” ОВС наведені на стор.203-204 роботи [2]; «елементи», «механізм» та «методи» відомчого фінансового контролю - у роботі: Борець Л.В. Організаційно-правовий механізм здійснення відомчого фінансового контролю в системі МВС України // Наук. вісник Нац. академії ДПС України. -2005. -№ 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.asta.edu.ua/vidan/nau\\_visn/2\(29\)/Pravo/Vogec.php](http://www.asta.edu.ua/vidan/nau_visn/2(29)/Pravo/Vogec.php); «видатки бюджету», «правовий режим фінансування видатків», «елементи кошторисно-бюджетного фінансування», «принципи розподілу видаткової частини бюджету на загальну і спеціальну частини» (з чим ми стикнемося далі – див., зокрема, деякі пояснення в роботі [2, с.205-206]), а також механізм формування бюджету - на стор.321-324 роботи: Лівак П.Є. Особливості бюджетного фінансування медичної галузі // Університетські наукові записки. - 2006. -№ 3-4. –С.318-325.

ністерства внутрішніх справ СРСР<sup>8</sup> було затверджене асигнування у сумі 5602500 тис. карбованців (ст.23) [3], що складає 2,02387 % Союзного бюджету СРСР. На жаль, у бюджеті УРСР на 1991 рік окремо не передбачалось цільове асигнування МВС республіки, а тільки у складі інших правоохоронних органів, тому у відповідних стовпчиках таблиці за 1991 рік показники як витрат, так і відсотків на утримання відносяться до правоохоронних органів в цілому.

За наведеною таблицею (див.) у *бюджеті на 1993 рік* крім врахованих нами витрат на утримання органів МВС окремо асигнувались також витрати на утримання установ і підприємств МВС по виконанню покарань (41034 млн. крб.), з якими відсоток на утримання МВС становив би 3,86739. Аналогічно, у *бюджеті на 1994 рік* окремо асигнувались також витрати на установи і підприємства МВС по виконанню покарань (1958000 млн. крб.), з якими відсоток на утримання МВС становив би 2,305900. Крім того, у цьому ж бюджеті окремо фінансувались додаткові витрати, пов'язані з реалізацією Державної програми боротьби із злочинністю (1500000 млн. крб.), та частина яких, як ми маємо усі підстави вважати, також була отримана МВС України<sup>9</sup>.

У *бюджеті на 1995 рік* (ст.3) додатково фінансувались установи і підприємства МВС по виконанню покарань (13500000 млн. крб.), з якими відсотки на утримання МВС становили би 3,514436. Також зазначимо, що МВС України за ст.14 бюджету звільнялося

---

<sup>8</sup> При цьому зазначимо, що МВС СРСР за бюджетом 1991 року було одним із восьми державних органів (серед яких Верховна Рада СРСР, Комітет конституційного нагляду СРСР, Контрольна палата СРСР, Вищий арбітражний суд СРСР, Верховний Суд СРСР, органи прокуратури СРСР, Комітет державної безпеки СРСР), що удостоїлись окремо виділеного цільового асигнування. І хоча серед них МВС СРСР у бюджеті було відведене тільки сьоме місце, за ним йшов тільки КДБ СРСР, який був на восьмому місці, із 1,78767 % на утримання.

<sup>9</sup> У залік до бюджетних витрат на МВС на 1994 рік ми їх не зараховуємо за невизначеністю.

від сплати земельного податку. У бюджеті на 1996 рік видатки (ст.4) по МВС України чітко не були виділені – окремо фінансувалися кримінально-виправна система (22000

млрд. крб.), Національна гвардія України (4200 млрд. крб.), з якими відсоток на утримання МВС становив би 3,305744.

**Таблиця – Динаміка бюджетного фінансування МВС України за роки незалежності**

Бюджетний рік	Річний бюджет по видатках	Цільові витрати на утримання [МВС]	Сумарні витрати на утримання	Відсотки на утримання		Джерело
				Цільові [МВС]	Сумарні	
1991	27495005 тис. крб.	1066511 тис. крб. (на утримання правоохоронних органів)		3,87892 (на утримання правоохоронних органів)		[4]
1992	684471,2 млн. крб.	20970,1 млн. крб.	-	3,06369	-	[5]
1993	5615726,7 млн. крб.	176148 млн. крб. (на утримання органів МВС)	217182 млн. крб.	3,13669 (на утримання органів МВС)	3,86739	[6]
1994	468103556,3 млн. крб.	8836000 млн. крб. (на утримання органів МВС)	10794000 млн. крб.	1,88762 (на утримання органів МВС)	2,30590	[7]
1995	1772693593,4 млн. крб.	48800000 млн. крб. (на утримання органів МВС)	62300000 млн. крб.	2,75287 (на утримання органів МВС)	3,51443	[8]
1996	2852610,1 млрд. крб.	71400 млрд. крб. (на утримання ОВС, ВВ та конвойної охорони)	94300 млрд. крб.	2,50297 (на утримання ОВС, ВВ та конвойної охорони)	3,30574	[9]
1997	27411474,5 тис. грн.	680660 тис. грн. (на утримання органів МВС)	1061210 тис. грн.	2,48312 тис. грн. (на утримання органів МВС)	3,87141	[10]
1998	24481773,9 тис. грн.	572430 тис. грн. (на утримання ОВС)	1031630 тис. грн.	2,33819 тис. грн. (на утримання ОВС)	4,21386	[11]
1999	26375260 тис. грн.	543300 тис. грн. (на утримання ОВС)	991340 тис. грн.	2,05988 (на утримання ОВС)	3,75859	[12]
2000	33946526,9 тис. грн.	1085010,4 тис. грн.	1124586,7 тис. грн.	3,19624	3,31282	[13]
2001	41961066,9 тис. грн.	1579514,7 тис. грн.	Дані відсутні, але не менше річних цільових витрат на утримання [МВС]	3,76424	Не менше цільових відсотків на утримання [МВС]	[14]
2002	49498467,3 тис. грн.	2222353,5 тис. грн.		4,48974		[15]
2003	55907506 тис. грн.	2449411,5 тис. грн.		4,38118		[16]
2004	72215687,6 тис. грн.	3242621,6 тис. грн.		4,49019		[17]
2005	114564163,3 тис. грн.	3840159,9 тис. грн.		3,35197		[18]
2006	140199363,7 тис. грн.	4821615,6 тис. грн.	7199606,3 тис. грн.	3,43911	5,13526	[19]
2007	169419405,9 тис. грн.	6591622,2 тис. грн.	Дані відсутні	3,89071	Дані відсутні	[20]

Крім того, додатково у розмірі 2990 млрд. крб. фінансувалося будівництво житла для осіб рядового та начальницького складу

МВС, у розмірі 200 млрд. крб. - Головне управління Командуючого Національною гвардією України. Також за Додатком № 1

до Закону України «Про Державний бюджет України на 1996 рік» МВС України отримало «додаткові асигнування на фінансування матеріально-технічного забезпечення спеціальних підрозділів боротьби з організованою злочинністю» у розмірі 1000 млрд. крб.<sup>10</sup>

У бюджеті на 1997 рік (ст.4) [10] додатково фінансувалися ВВ МВС України (75220 тис. грн.), кримінально-виправна система (240330 тис. грн.), Національна гвардія України (65000 тис. грн.), з якими відсоток на утримання МВС становив би 3,871411. Додатково у 1997 році фінансувалося матеріально-технічне забезпечення спеціальних підрозділів боротьби з організованою злочинністю (25000 тис. грн.)<sup>11</sup>, а також будівництво житла для військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу ОВС (15000 тис. грн.). Крім того, додатково фінансувалося й будівництво житла для військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ (а також ветеранів війни та воєнних конфліктів в іноземних державах та офіцерів, звільнених у запас, які перебувають на квартирному обліку в місцевих державних адміністраціях, суддів та прокурорів - разом 46000 тис. грн.).

У бюджеті на 1998 рік (п.6 ст.7) [11] додатково фінансувалися ВВ МВС України (78280 тис. грн.), кримінально-виправна система (227550 тис. грн.), пожежна охорона (88330 тис. грн.), Національна гвардія України (65040 тис. грн.), разом з якими відсоток на утримання МВС становив би 4,213869. Крім того, *додатково* у розмірі 20000 тис. грн. фінансувалося будівництво та придбання житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу ОВС (та інших категорій), ветеранів війни. А за Додатком до Закону України «Про Державний бю-

<sup>10</sup> У залік до бюджетних витрат на МВС на 1996 рік не зараховувалися.

<sup>11</sup> Виходячи з дольової участі МВС України у 90,91 % за бюджетом 1996 року, можна за аналогією вважати, що у 1997 році МВС України спрямовано 22727,5 тис. грн. із загальної суми у 25000 тис. грн. за цією статтею бюджетних витрат.

джет України на 1998 рік» МВС України отримало всього 586662,2 тис. грн., враховуючи інші видатки на загальнодержавне управління.

У бюджеті на 1999 рік [12] у склад фінансування ОВС увійшло матеріально-технічне забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю (7000 тис. грн.)<sup>12</sup>, підрозділи ОВС (525970 тис. грн.), паспортно-реєстраційна та міграційна робота (10330 тис. грн.)<sup>13</sup> та додатково: ВВ МВС України (78000 тис. грн.), кримінально-виправна система (215000 тис. грн.), пожежна охорона (90000 тис. грн.), Національна гвардія України (65040 тис. грн.) - разом із ними відсоток на утримання МВС становив би 3,758598.

У бюджеті на 2000 рік [13] у фінансування МВС України разом із спеціальними видатками увійшли видатки на паспортизацію населення України (56100,0 тис. грн.), матеріально-технічне забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю (6605,0 тис. грн.), підрозділи ОВС (785336,4 тис. грн.), поточне утримання ВВ (129724,1 тис. грн.), ДПО (103034,9 грн.)<sup>14,15</sup>

<sup>12</sup> Матеріально-технічне забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю також окремо фінансувалось й по Службі безпеки України (3000 тис. грн.).

<sup>13</sup> За Додатком 2 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 1999 рік по головних розпорядниках коштів» до Закону України «Про Державний бюджет України на 1999 рік», включаючи за кодом 010607, видатки на паспортизацію населення України становили 15032 тис. грн. За Додатком 1 «Розподіл видатків Державного бюджету України на 1999 рік за функціональною класифікацією», *загальні витрати на МВС України становили 558332 тис. грн.* (у відповідному стовпчику таблиці нами показані «чисті» 543300 тис. грн. на утримання ОВС).

<sup>14</sup> На утримання спортивних закладів також додатково передбачено 4210 тис. грн. (коди 130203-130205); окремим рядком виділено також Управління державної пожежної охорони (код 061001) - 39576,3 тис. грн.

<sup>15</sup> Статтею 1 Указу Президента України «Про введення Державного департаменту України з питань виконання покарань з підпорядкування Міністерству внутрішніх справ України» від 12.03.1999 р., №

- разом із ними відсоток на утримання МВС становив би 3,31282. У бюджеті на 2001 рік [14] загальне фінансування МВС України склало 1579514,7 тис. грн., з них видатки на паспортизацію населення України (41100 тис. грн.), матеріально-технічне забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю (3605 тис. грн.), підрозділи ОВС (1104532,9 тис. грн.), поточне утримання ВВ (196624,1 тис. грн.), ДПО (231239,5 тис. грн.), утримання апарату управління фізкультурно-спортивних організацій (2246,6 тис. грн.) та фінансова підтримка спортивних споруд (166,6 тис. грн.)<sup>16</sup> - разом із ними відсоток на утримання МВС становив би 3,764238.

У бюджеті на 2002 рік [15] загальне фінансування МВС України склало 2222353,5 тис. грн.<sup>17</sup>, з них: апарат МВС 1336853,1 тис. грн. (керівництво та управління діяльністю ОВС 73311,2 тис. грн.; забезпечення виготовлення документів, що засвідчують особу, та їх видача 15000,0 тис. грн.; створення Єдиної державної автоматизованої паспортної системи 36100,0 тис. грн.; участь ОВС у боротьбі з нелегальною міграцією 3000,0 тис. грн.<sup>18</sup>; забезпечення захисту прав і свобод

248/99, утворений у 1998 році *Державний департамент України з питань виконання покарань виведений з тимчасового підпорядкування МВС України.*

<sup>16</sup> Фінансування спортивних організацій МВС України другий рік поспіль набуло стійкого виділення у бюджеті. При цьому кошти, спрямовані на «утримання апарату управління фізкультурно-спортивних організацій» складають завбільшки 2/3 коштів матеріально-технічного забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю.

<sup>17</sup> Зазначимо, що фінансування системи МВС України з загального фонду Держбюджету на 2002 рік становило 1690038,6 тис. грн., із спеціального – 532314,9 тис. грн., що дорівнювало 23,95 % від суми загального фінансування. Оскільки, на нашу впевненість, наповнення спеціального фонду Держбюджету за передбаченими джерелами можна охарактеризувати тільки як очікуване та ситуативне, то ймовірність недофінансування системи МВС України була закладена у Держбюджет ще в момент його прийняття – а це майже чверть усіх затребуваних коштів!

<sup>18</sup> Разом із тим (у продовження зауважень поперед-

громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона громадського порядку 890810,7 тис. грн.; централізоване матеріально-технічне забезпечення ОВС 33165,4 тис. грн.; участь ОВС у міжнародних миротворчих операціях 12362,3 тис. грн.; підготовка кадрів для ОВС вищими закладами освіти III і IV рівнів акредитації 130091,3 тис. грн.; амбулаторне лікування працівників, осіб рядового і начальницького складу ОВС та військовослужбовців ВВ 4731,1 тис. грн.; стаціонарне лікування працівників, осіб рядового і начальницького складу ОВС та військовослужбовців ВВ 71144,5 тис. грн.; дошкільна освіта дітей осіб рядового і начальницького складу ОВС 6309,2 тис. грн.; позашкільна освіта та заходи із позашкільної роботи з дітьми працівників, осіб рядового та начальницького складу ОВС 2614,8 тис. грн.; охорона громадського порядку на транспорті 41557,6 тис. грн.; забезпечення заходів спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю МВС 1605,0 тис. грн.; забезпечення особистої безпеки суддів і членів їх сімей, охорони громадського порядку під час здійсненні правосуддя 15050,0 тис. грн.); управління Державтоінспекції МВС України 258096,0 тис. грн. (забезпечення безпеки дорожнього руху, реєстрація та облік транспортних засобів 258096,0 тис. грн.); Головне управління ВВ МВС України 267347,2 тис. грн. (керівництво та управління ВВ 16204,6 тис. грн., участь ВВ в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю, конвоювання арештованих і засуджених та охорона підсудних під час судових процесів 138804,4 тис. грн.; охорона та оборона особливо важливих держав-

дньої виноски), фінансування найбільш «суттєвих» для України статей Держбюджету щодо діяльності системи МВС України проводилося тільки за рахунок коштів загального фонду, оскільки не можна було «зірвати» їх виконання ймовірним недофінансуванням. Такими, наприклад, є тільки що позначені: забезпечення виготовлення документів, що засвідчують особу, та їх видача; створення Єдиної державної автоматизованої паспортної системи; участь ОВС у боротьбі з нелегальною міграцією та інші.

них об'єктів і супроводження перевезення ядерних матеріалів по території України 33751,7 тис. грн.; охорона дипломатичних та консульських представництв іноземних держав на території України 8570,4 тис. грн.; забезпечення авіап перевезень ВВ у райони проведення спеціальних операцій 9278,6 тис. грн., централізоване матеріально-технічне забезпечення ВВ 42142,6 тис. грн.; підготовка кадрів для ВВ МВС України вищими навчальними закладами III і IV рівня акредитації 15222,4 тис. грн.; стаціонарне лікування військовослужбовців ВВ МВС України у власних медичних закладах 3372,5 тис. грн.); головне управління ДПО МВС України 357304,2 тис. грн. (керівництво та управління ДПО 5387,4 тис. грн.; заходи із гасіння пожеж та участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій 304479,0 тис. грн.; централізоване медичне забезпечення ДПО 27667,0 тис. грн.; підготовка кадрів для ДПО ВНЗ освіти III і IV рівнів акредитації 17289,8 тис. грн.; дослідження в галузі пожежної безпеки 2481,0 тис. грн.); фізкультурно-спортивне товариство «Динамо» 2753,0 тис. грн. (розвиток фізичної культури і спорту серед працівників і військовослужбовців правоохоронних органів)<sup>19</sup>.

У бюджеті на 2003 рік [16] загальне фінансування МВС України становило 2449411,5 тис. грн., з них: апарат МВС 2097126,5 тис. грн.<sup>20</sup>, головне управління ВВ

<sup>19</sup> Фактично в Держбюджеті на 2002 рік вперше надавалася така докладна постатейна розшифровка тих чи інших запланованих витрат на забезпечення діяльності МВС України, тому ми її навели майже у повному обсязі. Такий саме принцип розпису Держбюджету зберігся й в наступні роки.

<sup>20</sup> Характерним є те, що наряду з статтями витрат, як і в минулому році, щодо забезпечення діяльності системи МВС України, продовжилися витрати в 15000,0 тис. грн. на «створення Єдиної державної автоматизованої паспортної системи» Також значно (на 78 % від колишньої суми) виросло до 1585727,7 тис. грн. фінансування статті на «забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку». Більш ніж вдвічі виросло «централізоване матеріально-технічне забезпечення ОВС» - до 78797,8 тис.

МВС України 348785,0 тис. грн.; Державний департамент пожежної безпеки МВС України – 0 тис. грн.; спортивні заходи 3500,0 тис. грн. У бюджеті на 2004 рік [17] загальне фінансування МВС України<sup>21</sup> становило 3242621,6 тис. грн., з них: апарат МВС 2861306,4 тис. грн., головне управління ВВ МВС України 377565,2 тис. грн., спортивні заходи 3750,0 тис. грн.

У бюджеті на 2005 рік [18] загальне фінансування МВС України<sup>22</sup> становило 3840159,9 тис. грн., з них: апарат МВС 3415497,8 тис. грн., головне управління ВВ МВС України 420348,4 тис. грн., спортивні заходи 4313,7 тис. грн. У бюджеті на 2006 рік [19] загальне фінансування МВС України становило 4821615,6 тис. грн., з них: апарат

грн., хоча й тільки за рахунок спеціального бюджетного фонду – див. з цього приводу міркування виноску 17, а також інші статті фінансування. У бюджет з цього року включена окрема стаття (код 1001190) на фінансування «будівництва (придбання) житла для осіб рядового і начальницького складу ОВС» - аналогічна стаття (код 1003090) включена також і в бюджет Головного управління ВВ МВС України.

<sup>21</sup> Разом із тим, було прямо передбачене наповнення бюджету за рахунок плати надання послуг службою дозвільної системи ОВС у сумі 3000 тис. грн. (код 22060000 за Додатком № 1 «Доходи Державного бюджету України на 2004 рік»).

<sup>22</sup> У 2005 році було передбачене наповнення бюджету за рахунок надходжень від надання МВС «будь-яких платних послуг» (п.16 ст.12), «надходження від секретаріату ООН за участь українського контингенту органів внутрішніх справ України в миротворчих операціях» (п.19 ст.12), що взагалі є невірним – бо, як ми раніше заявляли, заробляння грошей не є функцією МВС України. Хоча при цьому у п.26 ст.45 Бюджету на 2005 рік йдеться, що «участь українського контингенту органів внутрішніх справ України у міжнародних миротворчих операціях та інші потреби органів внутрішніх справ відповідно до кошторису Міністерства внутрішніх справ України (за рахунок джерел, визначених пунктом 19 статті 12 цього Закону) - тобто, означений «український контингент» МВС України утримується виключно за рахунок самооплатності – що заробили, те й потратили. Доречно дещо наперед зазначити, що те саме відбулось і в Держбюджеті на 2006 рік (см. п.23 ст.42 [19]). А оскільки йдеться про 2005 рік, то тут збережене наповнення бюджету й за рахунок інших надходжень – див. виноску 20.

МВС 4314723,6 тис. грн.<sup>23,24,25</sup>, головне управління ВВ МВС України 500998,6 тис. грн., спортивні заходи 5893,4 тис. грн. Окремо додатково за загальнодержавними видатками фінансувалось МВС України (пенсійне забезпечення осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та військо-

<sup>23</sup> Тут другий рік поспіль маємо вельми цікаве відшкодування покладеного на атестований особовий склад «податкового тягарю» (зазначимо, що вільнонайманий персонал з цього нічого не отримав, бо як платив податки, так і платить) МВС України - «в тому числі компенсації податку з доходів фізичних осіб відповідно до п. 22.7 статті 22 Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», наприклад, майже у розмірі 1/10 у грошовому вимірі до статті «Керівництво та управління діяльністю органів внутрішніх справ» (код 1001010) Додатку № 3 «Розподіл видатків Державного бюджету на 2006 рік». Те саме стосується й інших 12 витратних статей Держбюджету стосовно тільки МВС України в цілому (навіть без Державної охорони при МВС) на загальну суму в 305519,1 тис. грн.

<sup>24</sup> В якому колишня «Єдина державна автоматизована паспортна система» за минулими Держбюджетами набула не тільки нової назви – «Державна інформаційна система реєстраційного обліку та документування населення», але й ніж вдвічі більшого (у 35792,0 тис. грн.) фінансування. Але невдовзі вже нова за назвою система у Держбюджеті на 2007 рік знову отримала нову назву – «Державна інформаційна система реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування» [20] з фінансуванням у 55299,5 тис. грн., до того, її тепер знову треба створювати? Крім того, зазначимо, що за сенсом змісту передбаченої діяльності *назва витратної статті «Забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань...»* (код 1001050) Держбюджету України на 2006 рік (як втім і раніше) не є прерогативою тільки МВС України, а скоріше, будь-якого правоохоронного органу держави, тому й *потребує, на нашу думку, суттєвого уточнення.*

<sup>25</sup> Як на нас, уточнення назви потребує й постійна бюджетна стаття «Забезпечення заходів спеціальними підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю МВС» (код 1001160), наприклад, як «Забезпечення протизлочинних заходів» тощо. Те саме стосується й бюджетної статті «Наукове та інформаційно-аналітичне забезпечення заходів по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією» (код 1001170), бо *«наукового та інформаційно-аналітичного забезпечення» потребує взагалі уся діяльність системи МВС України, а не тільки «боротьба з організованою злочинністю і корупцією».*

вослужбовців внутрішніх військ)<sup>26</sup> 2884882,7 тис. грн. - разом із ним відсоток на утримання МВС становив би 5,13526.

У бюджеті на 2007 рік [20] загальне фінансування МВС України становило 6591622,2 тис. грн., з них: апарат МВС 5916272,2 тис. грн.<sup>27</sup>, головне управління ВВ МВС України 675350,0 тис. грн. У бюджеті на 2007 рік окреме фінансування МВС України за загальнодержавними видатками не проводилося.

На рисунку представлені порівняльні діаграми цільових та сумарних бюджетних відсотків на утримання МВС України за 1992-2007 роки.

Їхній аналіз свідчить про те, що мала місце значна нерівномірність за роки незалежності України як цільового, так і сумарного бюджетного фінансування МВС України в якості правоохоронного органу держави. Безумовно, такі істотні «провали» у фінансуванні не сприяли стабільності а ні самому існуванню МВС України, а ні очікуваній від нього високої результативності. Крім того, з 2000 року намітилася тенденція суттєвого зближення показників цільових та сумарних бюджетних відсотків на утримання МВС України, що пояснюється новими, більш деталізованими принципами відображення та наповнення змісту статей Держбюджету. Хоча дослідити означену тенденцію за відсутністю у нас більш детальних даних сьогодні неможливо, тому умовно ми змушені виходити з того, що у 2001-2005 роках сумарні витрати на утримання МВС були не менше річних цільових витрат.

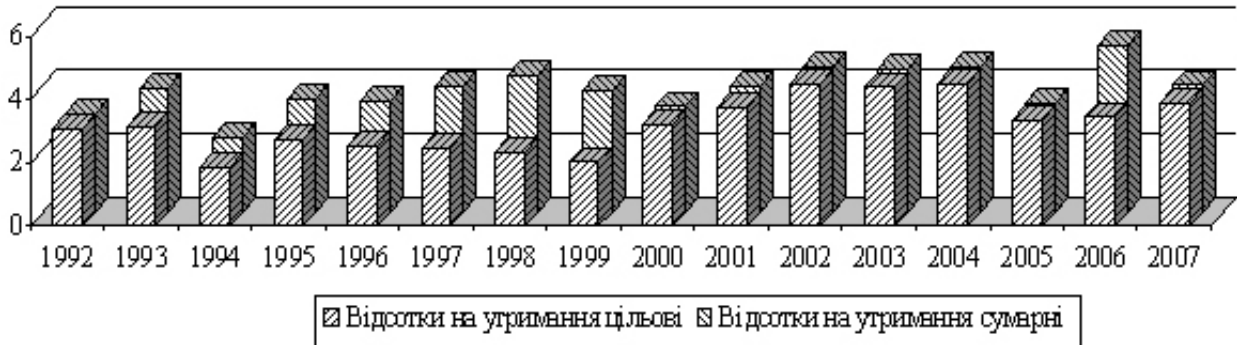
А виходячи за юридичну складову нашого дослідження, можна піти дещо далі, побудувавши емпіричні рівняння функцій (напри-

<sup>26</sup> Нове у бюджетних розрахунках.

<sup>27</sup> З'явилася така нова стаття витрат, як «Участь органів внутрішніх справ у боротьбі з нелегальною міграцією, створення та утримання пунктів розміщення незаконних мігрантів» (код 1001040), а стаття «Розвиток фізичної культури і спорту серед працівників і військовослужбовців правоохоронних органів» (код 1001200) увійшла в фінансування апарату МВС.

клад, поліномами 3-го ступеню), що описують плин змін цільових  $\Phi_{ц}$  та сумарних  $\Phi_{с}$  бюджетних відсотків на утримання МВС України за 1992-2007 роки:

$$\begin{aligned} \Phi_{ц} &= 4,1315626 - 0,9760482 \cdot x + \\ &+ 0,1480959 \cdot x^2 - 0,0056075 \cdot x^3 ; \\ \Phi_{с} &= 3,1710911 + 0,0074086 \cdot x + \\ &+ 0,0187565 \cdot x^2 - 0,0009838 \cdot x^3 . \end{aligned}$$



**Рисунок - Порівняльна діаграма цільових та сумарних бюджетних відсотків на утримання МВС України за 1992-2007 роки**

Строго за цими функціями<sup>28</sup> можна надати й прогноз відповідних відсотків від бюджетних витрат на фінансування МВС України у найближчі роки. Так,

$$\begin{aligned} \Phi_{ц}(2008) &\approx 2,7888108 ; \\ \Phi_{ц}(2009) &\approx 1,8428266 ; \\ \Phi_{с}(2008) &\approx 3,8842564 ; \\ \Phi_{с}(2009) &\approx 3,6440303 \end{aligned} \quad ^{29}$$

що свідчить про початок чергової «провальної» хвилі у фінансуванні МВС України при цілком природній тенденції загального збільшення річних бюджетних витрат держави<sup>30</sup>.

<sup>28</sup> Певні корективи принаймні в  $\Phi_{с}$  може внести наступне уточнення природи досі незрозумілого зростання показника за 2006 рік.

<sup>29</sup> Можна продовжити цей ряд, але навряд чи це зараз необхідно з огляду на первісну потребу перевірки перших членів означеного ряду нашого прогнозу на 2008 рік та врахування відповідних похибок.

<sup>30</sup> Зокрема, Ю.М. Фролов зазначає, що у зв'язку з дефіцитом бюджетного фінансування «1997-1998 рр. стали піком відтоку діючих юристів з міліції», як за стор.44 роботи: Фролов М.Ю. Реформування органів внутрішніх справ: шляхи реалізації // Вісник Запорізьк. юрид. ін-ту. -2000. -№ 2. -С.40-48. Це є досить

Сподіваємося, що оприлюднення такого роду оцінки дозволить ліквідувати негативні наслідки наведеної тенденції і в майбутньому законодавці будуть керуватися дійсними потребами системи МВС України у вирішенні їх завдань.

Ще одним досить цікавим показником, який можна встановити з даних Держбюджету України, є *відсоток на утримання й деяких інших правоохоронних і силових структур держави*, що можна порівняти з аналогічними показниками МВС України, поданими в нашій таблиці. Це буде свідчити про те значення<sup>31</sup> відповідного правоохоронного або силового підрозділу, яке держава йому надає. Так, наприклад, в Держбюджеті на 2007 рік [20] при витратах на Міністерство оборони України в 9010753,9 тис. грн. разом із загальнодержавними видатками в 170000,0

застережливим зауваженням стосовно можливості ще одного такого відтоку вже в недалекому майбутньому.

<sup>31</sup> Хоча й надзвичайно приблизно, бо кожен із підрозділів виконує власні завдання і має відповідно до них кількісний та якісний склад, а також витрати на їх виконання.



тис. грн.<sup>32</sup>, відсоток на його утримання склав 5,41895; при витратах на Адміністрацію Державної прикордонної служби України в 1264159,7 тис. грн., відсоток на його утримання склав 0,74617; при витратах на Раду національної безпеки і оборони України в 48743,3 тис. грн., відсоток на його утримання склав 0,02877; при витратах на СБУ в 1576952,0 тис. грн., відсоток на його утримання склав 0,93080; при витратах на Анти-терористичний центр Служби безпеки України в 21109,6 тис. грн., відсоток на його утримання склав 0,01246.

Зазначимо, що МВС України окрім прямого бюджетного фінансування протягом ряду років постійно отримувало й інші суттєві непрямі виплати, преференції або пільги. Наприклад, Рахункова палата України зазначала, що у 2002 році (див. розділ II Висновків) «Міністерству внутрішніх справ за програмою «Забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорона громадського порядку» бюджетні призначення з урахуванням обмежень становили 614,5 млн. грн., виділено коштів 624,9 млн. грн. або 101 відсоток. На програму «Створення Єдиної державної автоматизованої паспортної системи» видатки обмежені в повній сумі, фактично станом на 01.10.2002 виділено 3,5 млн. гривень». Або трохи далі (див. розділ III Висновків), «за 2002 рік Міністерство внутрішніх справ отримало грантів, дарунків та коштів на виконання окремих доручень у сумі 285,6 млн. грн., за рахунок яких проведено видатків на суму 284 млн. грн.» [21].

На цьому тлі суттєвим недоліком вважаємо відсутність істотної наполегливості керівництва МВС України у лобюванні інтересів відомства щодо окремого фінансування його проблем з реформування системи МВС України<sup>33</sup> – наприклад, в Держбюджеті

<sup>32</sup> Не враховуючи подані окремо бюджетні витрати на Головне управління розвідки Міністерства оборони України (код 5960000) в 209726,8 тис. грн.

<sup>33</sup> На жаль, ми не знайшли жодного вихідного документу від МВС України стосовно формування про-

України на 2003 рік для Міністерства оборони України були передбачені витрати на «реформування та розвиток Збройних Сил України» у сумі 431604, 4 тис. грн. [16] – такої статті видатків у бюджеті для МВС, природно, не було передбачено, і про це ніхто не потурбувався. Це стосується також й можливості набуття для потреб МВС України додаткових коштів за іншими статтями, наприклад, за аналогією з тим же Міністерством оборони України, на яке у 2003 році були передбачені кошти на «культурно-виховну роботу з особовим складом та членами сімей військовослужбовців Збройних Сил України»<sup>34</sup> (код 2101120) у розмірі 24258,1 тис. грн. [16] тощо.

## 2. Оцінка запитів щодо забезпечення коштами діяльності та розвитку системи МВС України.

У 1998 році М.І. Ануфрієв зазначав, що «на поточний рік міністерство профінансовано лише на 32,1 відсотка від потреб. За рахунок цих коштів... можна забезпечити грошовим утриманням лише 243 тис. чоловік»<sup>35</sup>.

Надзвичайно характерним для усієї системи МВС України є внутрішній розподіл коштів, про достатність яких для кожної окремої області можна судити на прикладі Хмельницької області у 2002 році – бюджетної «щедрості в этом году хватило лишь на выделение 56,4 % средств на оплату труда и

позицій до проектів Державних бюджетів України на відповідні роки. Про окремі звіти МВС України щодо використання бюджетних грошей мова піде трохи далі. Хоча, разом із тим, 17.03.2007 р. В.П. Цушко подякував Кабінет Міністрів України та Верховну Раду України «за підтримку наших пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» - тобто, подібні подання все ж існують, хоча й широко не оприлюднюються [22].

<sup>34</sup> Інше питання, як Міністерство оборони України витрачало реально ці кошти...

<sup>35</sup> Як за стор.6 роботи: Ануфрієв М.І. Реформування ОВС – завдання № 1 // Вісник Одеськ. ін-ту внутр. справ. -1998. -№ 1. -С.3-10. Хоча, як на нас, більш цікавим було би викладення точки зору заступника Міністра МВС України, як міністерством планувалося виправити цей недолік...

всього 2,2 % - на матеріально-технічне забезпечення... Но еще более сложной оказалась ситуация того штата управления МВД – 18 % сотрудников, - который содержится за средства местных бюджетов. Денег выделено на треть от потребности, да и те практически не поступают..., сейчас не финансируется более 400 штатных должностей. Преимущественно это патрульно-постовая служба и участковые инспекторы...»; штат обласного міліцейського управління зменшився «в течение трех последних лет - почти на 3 тысячи человек. Уже в этом году «пошли под нож» еще 258 штатных должностей и в «подвешенном» состоянии находятся еще 400... Кроме того, кто же будет служить, если органы МВД все больше погружаются в финансовые проблемы (только в очереди на жилье - почти тысяча семей сотрудников милиции). В прошлом году уволились из органов 372 опытных милиционера - кто же будет передавать опыт молодым?» [23].

При цьому, наприклад, Рахунковою палатою України встановлено, що «забезпеченість видатків на підготовку кадрів для органів внутрішніх справ за програмою 1001080 у 2002 році за загальним фондом складала 65,9 відс. (при потребі у 128,2 млн. грн. затверджено на рік 84,5 млн. грн.), а в 2003 році 41,6 відс. (при потребі в 202,8 млн. грн. затверджено 84,5 млн. грн.), тобто, *ступово знижувалась*» [24].

У 2004 році тодішній Міністр МВС України М.В. Білоконь зазначав, що «в *прошлом году МВД было профинансировано лишь на 28 процентов* от необходимой суммы. При этом на обновление материально-технической базы пришлось семь процентов, на приобретение вещевого имущества – 12 процентов и т.п.»<sup>36,37</sup>; командувач ВВ МВС

<sup>36</sup> Як за роботою: Милиция Украины: как ее финансируют, так она и работает // Уголовное дело. - 2004. - № 2.

<sup>37</sup> Дуже симптоматичною можна вважати суперечливість між розумінням М.В. Білоконем у 2003 році того, що «не менш важливим та актуальним є питання матеріально-технічного та фінансового за-

України С. Попов - що «бюджет військ 2004 року такий само, як був у 2003 році. Втім, потреби на перетворення у нове формування становлять майже 140 мільйонів гривень»<sup>38</sup>.

Департамент фінансових ресурсів та економіки МВС у березні 2004 року повідомив, що бюджетні витрати «на утримання системи МВС України передбачалося 2481,6 млн. грн.»<sup>39</sup>; «видатки на утримання Міністерства внутрішніх справ торік недофінансовано з Державного бюджету України на 0,8 млн. грн.»; «через *недостатнє фінансування середній рівень забезпеченості особового складу органів внутрішніх справ по Україні склав 30 % від норм належності*»; «невирішеним залишається питання забезпечення працівників міліції та військовослужбовців житлом» [25] тощо.

Вже в середині того ж року начальник ДФРЕ МВС України А. Бабенко *переконавав у стабільному фінансовому стані ОВС(??)*, зазначаючи, що «за останні чотири роки бюджет МВС збільшено у 2,5 рази, або на 1,3 мільярда гривень. Однак цих коштів недостатньо для повного забезпечення потреб міліції»; «бюджетом-2004 видатки на утримання МВС збільшено на 400 мільйонів гривень», «міністерство прийняло Програму ефективного та економного використання коштів і матеріальних ресурсів»; міністром була ухвалена «модель формування спеціального фонду» [26].

На цьому фоні досить символічною була

*безпечення потреб системи ОВС»* і наступною спокійною констатацією того, що «державний бюджет не в змозі 100-відсотково задовольнити потреби МВС», як за стор.5 роботи: Обертинський О. Міністр внутрішніх справ України генерал-лейтенант міліції Микола Білоконь: «Наша політика – працювати на народ!» // Міліція України. -2003. -№ 9. –С.4-5.

<sup>38</sup> Див. стор.9 роботи: Солдатенков Г. Сергій Попков: «Статус невійськового формування визначається завданнями, які на нього покладаються» // Міліція України. -2004. -№ 3. –С.8-9.

<sup>39</sup> Але за даними Держбюджету [17] (див. таблицю) фінансування МВС становило 3242621,6 тис. грн. (цільові витрати на утримання ) або 3305257,6) тис. грн. (сумарні витрати на утримання).

риторична, нічим, на нашу думку, не обґрунтована заява у 2005 році колишнього заступника міністра внутрішніх справ О. Фокіна, що «на кожен бюджетну гривню надходитиме п'ять гривень залучених»<sup>40</sup>. І це при тому, що, як зазначала начальник відділу звітності та аналізу використання бюджетних зобов'язань Головної бухгалтерії ДФРЕ МВС С. Пасічник<sup>41</sup>, «рівень забезпеченості потреб системи МВС становить лише 29 %..., зростає кредиторська заборгованість... 342,5 млн. грн.»; «недофінансування міністерства з Державного бюджету в минулих роках на суму 139 млн. грн.». Крім того, йшлося про «значні втрати від економічно не вигідної збиткової експлуатації морально та технічно застарілого телекомунікаційного обладнання системи МВС» [27] тощо.

Зазначалося, що на 2005 рік «для Міністерства внутрішніх справ України передбачалося 2893,3 млн. грн., що забезпечувало потребу на 29,5 %»; «забезпеченість фонду оплати праці становила 78 % від потреб; фінансування придбання продуктів харчування було забезпечено на 30 %, медикаментів – на 43,8 %, утримання автотранспорту – на 0,7 %, оплата комунальних послуг та енергоносіїв – на 73,6 % [28] й т.д. При цьому В.В. Конопльов стверджує, що «у 2005 році до спеціального фонду МВС надійшло понад 500 млн. грн., зокрема, від ДАІ, експертних підрозділів, дозвільної системи, паспортної та інформаційних служб» [2, с.205].

Але попри усяких обіцянок керівництва Міністерства, достатньо показовою вважаємо й критичну думку колишнього працівника ОВС щодо бюджету МВС України на 2006 рік<sup>42</sup>, яку доцільно навести з незначними купюрами: «Если верить слухам - увели-

<sup>40</sup> Як за роботою: Фокін О. На кожен бюджетну гривню надходитиме п'ять гривень залучених // Іменем Закону. -17-26.06.2005. -№ 24.

<sup>41</sup> Дивним є при наявності такого спеціального відділу навіть можливість вчинення МВС України бюджетних зловживань, про ще йде трохи далі.

<sup>42</sup> Збережена авторська стилістика та текстові виділення, але виправлена пунктуація.

чат оклады и отменяют все надбавки. Как раз и получится 30 %», «средняя пенсия увеличится на 58 %. Скорее всего, просто за счет пересчета тех пенсий, которые ну очень маленькие. К сожалению пенсии, которые ну очень большие (свыше 3600 грн. по ЗУ «О пенсионном») уменьшать не будут. А жаль», «Квартир не будет больше. Ни на 1 кв. см. Цифра копейка в копеечку с прошлогодней. И снова возник вопрос, который возникал в прошлом году. Есть такая статья 1001130-0910 «Дошкільна, позашкільна освіта та заходи з позашкільної роботи з дітьми працівників, осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ». Так вот, за 4 года расходы по этой статье выросли с 2 млн. до 22,5 млн. В прошлом году это было 14,8 млн. Кто-нибудь может объяснить мне что это и куда идут деньги?? Точнее, в чей персональный карман они ложатся. Аппетиты у товарища ну очень растут. За то время, что я отработал в ОВД, кроме спонсорских подарков на Новый год мои дети... не видели»<sup>43</sup>.

На початку 2006 року на колегії МВС України йшлося про те, що «матеріально-технічне становище українських установ<sup>44</sup> ще не відповідає встановленим вимогам. Для вирішення цієї проблеми потрібно близько 250 млн. грн. Кошторисами на цей рік виділяється всього 30 млн. бюджетних коштів». Цією ж проблемою опікувалися, у тому числі, й на черговій колегії МВС України, але тепер вже у липні місяці, підводячи підсумки роботи ОВС за перше півріччя 2006 року<sup>45</sup>.

<sup>43</sup> Як за роботою: Новый бюджет, новые цифры /DZG MVS Forum [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://mvsinfo.gov.ua/cgi-bin/yabb/YaBB.cgi?board=news;action=display;num=1137745696>. -20.01.2006.

<sup>44</sup> За текстом дещо незрозуміло, яких саме «установ» – мабуть, ІТТ, як за стор.4 роботи: Права людини захистять, МВС – реформують // Іменем Закону. – 17-23.03.2006. -№ 11.

<sup>45</sup> Тобто, для поставленої на початку року проблеми тільки у другому півріччі знайшли шляхи вирішення, у тому числі також «за рахунок коштів, пе-

І хоча 17.03.2007 р. В.П. Цушко повідомив, що за змінами до Закону України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» «передбачено виділення додаткових коштів на збільшення оплати праці працівників МВС в сумі 270 млн. грн.» [22], на початку квітня 2007 року у відомчих ЗМІ чомусь все ще йшлося про те, що «за цьогорічної мінімальної потреби ОВС у коштах на суму 891,4 млн. грн. держбюджетом передбачається виділення 75,6 млн. грн. (8,4 відсотка необхідного)»<sup>46</sup> - незрозуміло, чого в цих повідомленнях більше: чи то необізнаності Міністра, чи то неоперативності відомчої газети «Іменем Закону», чи то вкрай незрозумілої пасивності керівництва МВС України з приводу таких низьких відсотків.

Таким чином, як ми показали, *МВС України постійно потребує нових коштів*, власне кажучи, про це йдеться у багатьох проаналізованих публікаціях. Звідси й постає задача дослідити механізм порядкування коштів<sup>47</sup>, фактично спрямованих на забезпечення діяльності та розвиток системи МВС України. До речі, таке, що широко визнавалося керівництвом МВС України майже трьохкратне постійне недофінансування Міністерства (1998 р. - 32,1 %; 2001 р. - 36 %; 2002 р. - 33 %; 2003 р. - 26 %; 2004 р. - 28 %; 2005 р. - 29,5 %; 2006 р. - 32 %) <sup>48</sup> аж ніяк не зв'язується з наведеними бюджетними витратами на утримання МВС України, особливо фінансування у 2004 році (див. відповід-

*редбачених регіональними програмами соціально-економічного і культурного розвитку»(!)* – тобто, з явним порушенням – як за стор.5 роботи: Жити стало безпечніше // Іменем Закону. –28.07-03.08.2006. -№ 30.

<sup>46</sup> Як за стор.7 роботи: Обертинський О. Соціальний захист – пріоритет не декларативний // Іменем Закону. –06-12.04.2007. -№ 14.

<sup>47</sup> Особливо бюджетними.

<sup>48</sup> Дані за 2001-2003 та 2006 роки наведені в роботі [2, с.199]. При цьому там же за 2004 рік чомусь позначене фінансування МВС України на рівні 26 % від потреби. До речі, подані В.В. Конопльовим відсотки аж ніяк не можуть фігурувати, всупереч його впевненості, у відповідних за роками Законах України “Про Державний бюджет України”.

дні дані таблиці та рисунка). Тобто, виходить, що жадані видаткові потреби МВС України (за цільовими витратами на утримання) по його розрахункам та за його думкою, у 1998 році мали би становити близько 1,8 млрд. грн., у 2001 р. – 4,4 млрд. грн., у 2002 р. – 6,7 млрд. грн., у 2003 р. - 9,4 млрд. грн., у 2004 р. – близько 11,5 млрд. грн., у 2005 р. – 13 млрд. грн., у 2006 році – 15 млрд. грн.<sup>49</sup>

### **3. Порядкування коштами, спрямованими на забезпечення діяльності та розвиток системи МВС України.**

В загальному вигляді певну уяву про таке порядкування коштами можна отримати з оприлюдненої інформації щодо недоліків або навпаки, цільового використання коштів фінансовими органами системи МВС України. Але, як правило, *тільки нецільове використання коштів відображає реальний фінансовий стан системи МВС, бо викриває її недоліки, що перешкоджають її реформуванню* – фактично ця наша теза підтверджена заявою Департаменту зв'язків з громадськістю МВС України, де йдеться, що «численні факти безгосподарності, неефективних управлінських рішень, корупції в органах внутрішніх справ... серйозно ускладнюють розпочате реформування відомства»<sup>50</sup>. Тому далі надаємо тільки оприлюднені факти з цього приводу, які потребують на своє вправлення.

Так, *Рахункова палата України*, яка відповідно до ст.98 Конституції України здійснює «контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням»<sup>51</sup>, *підняла питання щодо «законності*

<sup>49</sup> Але, мабуть, тоді МВС України було би у більш скрутному становищі через пошук інших причин, що пояснюють недоробки діяльності системи.

<sup>50</sup> Див. роботу: Заява Департаменту зв'язків з громадськістю МВС України // Іменем Закону. -09-15.03.2007. -№ 10.

<sup>51</sup> В редакції Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 08.12.2004 р., № 2222-IV. Також дещо ближче із загальними принципами діяльності Рахункової палати України можна ознайомитися

отримання і витрачання МВС України інших спеціальних коштів у 1997-1998 роках». Зокрема, у 1998 році «88,9 млн. грн. - витрачено за межами єдиного кошторису МВС і ніякого контролю відповідних державних органів за використанням цих грошей не здійснювалося», «визначене урядом завдання щодо забезпечення паспортами 38,7 млн. чол. населення органи МВС виконали не в повному обсязі... динаміка забезпечення населення паспортами непропорційна здійсненим витратам. ...1,4 млн. грн. (5,8 відсотка загальних витрат на паспортизацію) міністерство незаконно використало на свої поточні потреби, зокрема на придбання озброєння, автотранспортних засобів тощо» [29].

За іншими даними, знов «внаслідок відсутності ефективного управління фінансовими і матеріальними ресурсами, та дієвого фінансового контролю з боку керівництва ГУВВ МВС України за законним та ефективним використанням бюджетних коштів у 2001 році та першому півріччі 2002 року з порушенням бюджетного законодавства витрачено 4 мільйони 908,3 тис. гривень» [30], зокрема, «придбано продуктів невідомого походження та невстановленої якості, <що> ... підлягали вилученню», «матеріальні цінності закуповувались, як правило, у посередників, а не у виробників, що значно підвищувало їх вартість», за наявну «заборгованість <що> складала 145,2 млн. гривень і повністю прострочена. ... протягом останніх 2-4 років можна було б придбати понад 1500 квартир<sup>52</sup>, тобто, майже на половину зменшити кількість безквартирних військовослу-

в роботі: Паньків С.П. Рахункова палата України у системі державного фінансового контролю // Університетські записки. -2005. -№ 3. -С.232-237.

<sup>52</sup> Порівняти, наприклад, назву підзаголовку роботи: Обертинський О. Управління кращого буття: 2006 рік має стати щасливим для 1,5 тис. міліцейських родин // Іменем Закону. -11-17.08.2006. -№ 32; за яким тільки у 2006 році МВС планує побудувати означену кількість квартир (хоча якщо йдеться, що станом на серпень з початку року отримано 193 квартири, то чи зможе «до кінця року число щасливих родин... зрости до 1456»?

жбовців», «при збільшенні видатків в Інституті внутрішніх військ МВС України у 2001 та 2002 роках (на 2 млн. 880,2 тис. грн.) наявне зменшення фактичної укомплектованості інституту курсантами - з 797 до 559 місць, ...що свідчить про недосконалу структуру адміністративного апарату управління в Інституті», дострокове звільнення «з лав внутрішніх військ 606 військовослужбовців строкової служби... призвело до втрати 3 млн. 896,6 тис. гривень бюджетних коштів та фактичного недоукомплектування 606 одиниць посад військовослужбовців цих військ», «за рахунок бюджетних коштів <проводиться утримання> штатних спортивних команд, які не мають нічого спільного з основними завданнями і функціями цих військ.

Були виявлені також значні «фінансові порушення та неефективне використання <Державною пожежною охороною> коштів Державного бюджету у 2001 році та 1-му кварталі 2002 року», зокрема, нанесений збиток щодо: проведення тендерів на суму 3,9 млн. грн.; страхування особового складу - 1,5 млн. грн.; не стягнених штрафних санкцій - 148,7 тис. грн.; викривлень фінансової звітності - 7 млн. грн.; списання з балансу державного майна - 1,7 млн. грн.» [31] тощо. Особливе зауваження можна висловити з приводу того, що «мали місце масові залучення особового складу і техніки пожежної охорони для виконання функцій міліції на місцях»!

В цілому же, в 2002 році як ми вже згадували в роботі [32], за висновками Рахункової палати України «Міністерство внутрішніх справ не здійснювало належний контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів» щодо зловживань при купівлі автомобілів і пально-мастильних матеріалів [21]. Зокрема (див. розділ IV Висновків), про що ми раніше не казали, ДПО «придбала за рахунок бюджетних коштів майно за завищеними цінами. Сума переплати при купівлі за період 2001 та першого кварталу 2002 років склала 3,9 млн. гривень»; Головне

управління ВВ МВС України *перевитратило бюджетних коштів* «як у центральному апараті, так і у військових формуваннях на загальну суму 5 млн. гривень»; «Департаментом ресурсного забезпечення Міністерства внутрішніх справ щорічно допускалися втрати бюджету на суму 0,5 млн. грн. від безоплатного надання площ адмінбудинку в користування Центральній Раді фізкультурно-спортивного товариства «Динамо», яке за статусом є громадською організацією» - саме за останнє Рахункова палата України звинувачує МВС України у тому, що «головні розпорядники бюджетних коштів не забезпечили контроль за формуванням та використанням коштів спеціального фонду державного бюджету».

Там же констатується, що «протягом 2002 року збільшилася заборгованість Міністерства внутрішніх справ з 177,1 млн. грн. на початок року до 180,8 млн. грн. на кінець року, у тому числі з послуг зв'язку 32 млн. грн., продуктів харчування 29,1 млн. грн. та з придбання товарів, техніки, будівництва та капітального ремонту військового призначення та заходів спеціального призначення 22,6 млн. гривень»...

Щодо перевірки Рахунковою палатою України використання коштів, виділених у 2003 році з Державного бюджету України на підготовку кадрів для ОВС вищими закладами освіти МВС України встановлено<sup>53</sup>, що «система вищої освіти МВС поповнювала нестачу бюджетного фінансування на утримання курсантів, які повинні повністю забезпечуватись державою з бюджету, за рахунок коштів громадян, що здобувають вищу освіту за плату»; «для забезпечення покриття дефіциту коштів загального фонду бюджету на підготовку кадрів для органів внутрішніх справ керівництво вищих навчальних закладів МВС стало на шлях підвищення розміру плати за навчання». Крім то-

<sup>53</sup> Ми констатуємо тільки виявлені факти порушень – конкретні суми фінансових збитків, нанесених державі, наведені у Звіті.

го, відомчій освіті властиві наступні порушення - «впровадження керівництвом МВС такої кадрової політики, коли вищим навчальним закладом освіти керує працівник без достатнього досвіду в цій специфічній сфері, а також непослідовність кадрових призначень керівників вищих навчальних закладів, не поліпшують стан справ з підготовки кадрів для органів внутрішніх справ»<sup>54</sup>; встановлено, що «питання ефективності використання матеріальних і фінансових ресурсів, виявлення та мобілізації внутрішньогосподарських резервів, причин непродуктивних витрат і втрат, економічного стану установ, додержання порядку формування цін за платне навчання залишилися поза увагою контрольно-ревізійної служби» [24].

Загальний висновок з цього приводу Рахункової палати України – «існуюча система вищої освіти МВС перетворилася у високо-рентабельний освітянській бізнес вищих навчальних закладів, тому потребує глибокого системного реформування» [24]. Та, незважаючи на такого роду викриті недоліки, що мали би слугувати певним застереженням, вже у 2005 році за результатами документальної ревізії КРУ МВС України фінансово-господарської діяльності НУВС було «виявлено низку грубих порушень і суттєвих недоліків» щодо фінансування певних заходів «без належного документального оформлення», незаконного надання кредитів та позик, оплати видатків спортивних команд та команди КВК, використання приміщень університету без оплати оренди, а також нестачі товарно-матеріальних цінностей<sup>55</sup>.

При перевірці Рахунковою палатою України ефективності виконання Комплексної

<sup>54</sup> З етичних міркувань не наводимо прізвища 5-ти керівників відомчих ВНЗ (із 12!!), перебування яких на означених посадах не відповідало законодавству України, втім означені порушення відбувались також і після складання цього звіту Рахункової палати України, і продовжують відбуватися й сьогодні.

<sup>55</sup> Що тільки у двох останніх випадках оцінювалося збитками на суму близько 1,9 млн. грн., як за роботою: Стешенко Л. Службовим розслідуванням встановлено... // Іменем Закону. -14-20.10.2005. -№ 41.

програми профілактики злочинності на 2001-2005 роки, виконання якої фактично очолювала МВС України, «в результаті занадто загального характеру передбачених програмою завдань і відсутності в ній чітких критеріїв фінансування, в загальну звітну суму коштів (8003,8 млн. грн.), показану МВС як спрямовану на виконання заходів Комплексної програми, увійшли видатки, пов'язані з поточною діяльністю центрального органу виконавчої влади, і які здійснювалися за всіма державними цільовими програмами, що виконувалися протягом цього періоду міністерством»; «виділені МВС протягом п'яти років із державного бюджету кошти використовувалися нераціонально, неефективно і з бюджетними правопорушеннями, що не дозволило забезпечити органи внутрішніх справ основними видами військово-технічного майна, необхідного для виконання як поточної діяльності, так і виконання заходів Комплексної програми» [33].

Крім того, певний інтерес у цьому сенсі представляє також й аналіз, наприклад, Плану державних закупівель МВС України на 2006 рік<sup>56</sup> [34], джерелами фінансування предметів закупівлі за яким окрім Держбюджету були позначені й кошти підрозділів(!?) – такими є «живильні середовища» на суму 50 тис. грн., «препарати фармацевтичні» - 95 тис. грн., «реагенти і матеріали для фізичного та хімічного аналізу» - 480 тис. грн., «дезінфекційні засоби» - 200 тис. грн., «паперова продукція» - 97 тис. грн., «бланки протоколів про адмінправопорушення» - 350 тис. грн.<sup>57</sup>, «спеціальний нагрудний знак

<sup>56</sup> На загальну суму 246944,640 тис. грн., що складає 3,75 % від річних бюджетних цільових витрат на утримання МВС. План був підписаний Директором ДРЗ МВС України Г.О. Шевченко, та до того ж мав повну назву «Річний план державних закупівель Департаменту ресурсного забезпечення МВС України на 2006 рік, який підлягає оприлюдненню», тому зважаючи на кінцівку назви плану, оприлюднимо деякі міркування щодо його змісту.

<sup>57</sup> При цьому нижче рядком йдеться про такі ж самі дублюючі «реагенти і матеріали для фізичного та хімічного аналізу» - 98 тис. грн., а ще нижче – про

«Помічник дільничного інспектора міліції» - 400 тис. грн., «спеціальний нагрудний знак «Дільничний інспектор міліції» - 95 тис. грн.; загалом на суму 1955 тис. грн.

Внутрішньовідомче контрольно-ревізійне управління МВС України за 9 місяців 2006 року встановило 558 підрозділів, в яких «виявлено факти незаконних і нецільових витрат, недостач коштів та матеріальних цінностей, інші порушення, через які завдано збитків на 6955,4 тис. гривень» [35] тощо.

Таким чином, як ми бачимо, висновки Рахункової палати України свідчать, що керівництво МВС України постійно не здійснює «ефективне управління фінансовими і матеріальними ресурсами та дієвий фінансовий контроль»<sup>58</sup>. Тому досить сумнівно, що без негайного виправлення викритих недоліків в фінансовій діяльності МВС України можна було би реально переходити до його реформування<sup>59</sup>.

«бланки протоколів про адміністративні правопорушення», але трохи з іншою назвою та на суму 90 тис. грн.

<sup>58</sup> При цьому, мабуть, з огляду на систематичність фінансових порушень МВС України та її належність до числа правоохоронних органів, Рахунковій палаті України достатньо важко(?) справляти за п.14 ст.7 Закону України «Про Рахункову палату» обов'язки з того, що «у разі виявлення під час перевірок, ревізій та обслідувань фактів привласнення грошей і матеріальних цінностей, інших зловживань Рахункова палата має відповідне повноваження передавати матеріали перевірок, ревізій та обслідувань до правоохоронних органів з інформуванням про це Верховної Ради України» - цит. за роботою: Роговенко Д. До питання про статус Рахункової палати України // Право України. -2004. -№ 7. -С.121-125.

<sup>59</sup> Зазначимо, що в Російській Федерації також існує стійка практика фінансових перевірок діяльності МВС РФ, для чого, наприклад, ще 29.06.2000 р. була підписана відповідна угода з «предупреждения, пресечения и выявления правонарушений, связанных с незаконным использованием средств федерального бюджета и средств бюджетов федеральных внебюджетных фондов», як за роботою: Соглашение между Счетной палатой Российской Федерации и Министерством внутренних дел Российской Федерации об основах взаимодействия [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.ach.gov.ru/interaction/agr1/text2.php>. До речі, достатньо повчальним для наступного

Разом із тим, вже стало досить недоброю традицією, коли кожний прийдешній Міністр МВС України негативно ставиться до діяльності свого попередника. Так, наприклад, Ю.В. Луценко у березні 2005 року запевняв, що «сотні мільйонів гривень було витрачено на створення нікому не потрібних нових закордонних паспортів та на страхові компанії, які обслуговували більше самих себе, ніж працівників ОВС, правоохоронцям же у спадок залишилась колосальна заборгованість по страхових виплатах. Немає підстав сподіватися і на великі зрушення у питанні забезпечення житлом. У середині минулого року на рахунок МВС було покладено 25 млн. гривень для житлового будівництва, з них 12 млн. планувалося витратити на Київ. Жодної копійки з цих коштів не залишилося – ні в МВС, ні в підрядників, причому не було покладено навіть цеглини»<sup>60</sup>. Те саме зауваження щодо традиції мимоволі стосується й В.П. Цушка на посаді Міністра МВС України<sup>61</sup>.

Так, вже на початку 2007 року «Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом зловживання працівниками Департаменту ДАІ МВС України службовим становищем» щодо «штучно створену необхідність придбання утримувачів за бюджетні кошти» та «безпідставної виплати з бюджету понад 18 млн. грн., а й до знищення талонів старого зразка на суму понад 700 тис. грн.» у 2005-2006 роках<sup>62</sup>; «на

перейняття є досвід роботи Фінансово-економічного департаменту МВС Росії – див. роботу: Бульчева Л.И. Бухгалтер-счетовод, Или рассказ о том, как первая в МВД России женщина-генерал руководит финансами и стреляет в кабана // Закон и право. -2006. - № 3. -С.23-26.

<sup>60</sup> Як за роботою: Голубовська С. «Концепція» - слово, якого не любить міністр // Іменем Закону. - 01.07.04.2005. -№ 13.

<sup>61</sup> Разом із тим, ми всіляко підтримуємо його починання у боротьбі із зловживанням в системі МВС України, що тільки робить йому честь.

<sup>62</sup> Як за роботою: Генпрокуратура піймала ДАІ на зловживанні бюджетними коштами [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://ua.proua.com/news/2007/03/23/175654.html>. -23.03.2007.

утримання центрального апарату перевитрачено 72 млн. грн.»; «значні зловживання виявляють в операціях з коштами населення, отриманими за надання МВС платних послуг»; не виконано робіт на розробку програмного забезпечення для ДАІ [36].

А у квітні 2007 року Головне КРУ оприлюднило результати перевірки діяльності МВС України за 2005-2006 роки – «виявлено фінансових порушень на 1,6 млрд. грн. З них порушення фінансово-бюджетної дисципліни, які привели до втрат, складала 136 млн. грн., зокрема: недоотримання фінансових ресурсів – 52,6 млн. грн., проведення витрат з порушенням чинного законодавства – 48,6 млн. грн., нецільові витрати – 28,7 млн. грн., брак<sup>63</sup> – 6,1 млн. грн.»; показовим було й те, що «понад визначену Кабінетом Міністрів України чисельність, в Центральному апараті міністерства в 2005-2006 роках додатково утримувалося 881 і 1187 штатних одиниць, на оплату праці яких використано 73,3 млн. гривень»; «структуру Центрального апарату не приведено у відповідність до вимог Кабінету міністрів України в частині обмеження чисельності структурних підрозділів, посад працівників у таких підрозділах тощо. Це привело до незаконного утримання впродовж 2005-2006 років штатних одиниць з фондом оплати праці в сумі 2,8 млн. гривень»<sup>64</sup>.

Разом із тим, деякі кроки нового Міністра МВС України дозволяють сподіватися на істотне поліпшення міністерське порядкування коштами, спрямованими на забезпечення його діяльності та розвиток системи. Зокрема, як повідомлялося, «головним недоліком організації фінансового і тилового забезпечення в МВС була наявність чотирьох департаментів цього профілю, <які> діяли як комерційні організації всередині структури Міністерства»<sup>65</sup>. Це призводило до розпоро-

<sup>63</sup> Особливо цікаво чути саме про «брак» в системі МВС України, та й ще на таку значну суму.

<sup>64</sup> Наші міркування з питань побудови Центрального апарату МВС України див. в роботі [32].

<sup>65</sup> А як же заборона комерціалізації МВС України?



шення фінансових ресурсів, управління ними в ручному режимі і давало можливість для фінансових зловживань» [22]. Ми схвалюємо рішення щодо «інвентаризації сотень комерційних підприємств, створених при МВС раніше, та оцінку їхньої діяльності. Річний оборот цих підприємств становить близько 2 млрд. грн.».

Таким чином, за нехайну ми вбачаємо потребу у проведенні роботи з розробки методики розрахунку ресурсної та фінансової забезпеченості МВС України та її наступної сертифікації; оптимізації численності співробітників системи МВС України тощо. Фактично постає також й інше головне питання – це потреба у розрахунку загальної рентабельності системи МВС України.

#### **Висновки.**

1. МВС України крім прямого бюджетного фінансування протягом ряду років постійно отримувало й інші суттєві непрямі виплати, преференції або пільги.

2. Слід вказати на недостатню роботу керівництва МВС України з набуття додаткового бюджетного фінансування вирішення проблем реформування системи МВС України. Протягом ряду років постійно упускалася істотна можливість отримання додаткових бюджетних коштів всупереч фінансової практики інших правоохоронних органів і силових структур держави.

3. Нерозмірними стосовно дійсних потреб у фінансуванні МВС України були витрати по окремим статтям бюджету, як нібито прямо спрямовані на потреби пересічного співробітника системи, але які той навіть не відчув.

4. За період з 1997 року фінансові порушення в МВС України носять системний характер; фінансова політика Міністерства потребує настійного та негайного перегляду. Без її виправлення неможливо реально переходити до реформування системи МВС України.

5. Нагальною є розробка методик розрахунку ресурсної та фінансової забезпеченості МВС України, а також загальної рентабель-

ності відомства.

#### **ЛІТЕРАТУРА**

1. Зозуля І.В. Визначальні елементи стратегії та прогнозування у реформуванні системи МВС України // Право і безпека. -2006. –Т.5. -№ 4. –С.51-56.

2. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення підготовки та прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ // Конопльов В.В. Управлінські рішення в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ: сутність та організаційно-правові питання підготовки і прийняття: Монографія. – Сімферополь: Вид-во Крим. юрид. ін-ту ХНУВС, ВДМВ “Таврія”, 2006. –С.198-214.

3. Закон Союзу Радянських Соціалістичних Республік «Про Союзний бюджет на 1991 рік» від 11.01.1991 р., № 1892-І // ВВР СРСР. -1991. -№ 4. –Ст.76.

4. Постанова Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про Республіканський бюджет Української РСР на 1991 рік» від 25.12.1990 р., № 579-ХІІ // ВВР УРСР. -1991. -№ 5. –Ст.549.

5. Закон України «Про Державний бюджет України на 1992 рік» від 18.06.1992 р., № 2477-ХІІ // ВВР України. -1992. -№ 35. -Ст.513.

6. Закон України «Про Державний бюджет України на 1993 рік» від 09.04.1993 р., № 3091-ХІІ // ВВР України. -1993. -№ 20. -Ст.212.

7. Закон України «Про Державний бюджет України на 1994 рік» від 01.02.1994 р., № 3898-ХІІ // ВВР України. -1994. -№ 20. -Ст.120.

8. Закон України «Про Державний бюджет України на 1995 рік» від 06.04.1995 р., № 126/95-ВР // ВВР України. -1995. -№ 16. -Ст.111.

9. Закон України «Про Державний бюджет України на 1996 рік» від 22.03.1996 р., № 96/96-ВР // ВВР України. -1996. -№ 16. -Ст.71.

10. Закон України «Про Державний бюджет України на 1997 рік» від 27.06.1997 р., № 404/97-ВР // ВВР України. -1997. -№ 33. -Ст.207.
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 1998 рік» від 30.12.1997 р., № 796/97-ВР // ВВР України. -1998. -№ 21. -Ст.109.
12. Закон України «Про Державний бюджет України на 1999 рік» від 31.12.1998 р., № 378-XIV // ВВР України. -1999. -№ 8. -Ст.59.
13. Закон України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» від 17.02.2000 р., № 1458-III // ВВР України. -2000. -№ 14-16. -Ст.121.
14. Закон України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» від 07.12.2000 р., № 2120-III // ВВР України. -2001. -№ 2-3. -Ст.10.
15. Закон України «Про Державний бюджет України на 2002 рік» від 20.12.2001 р., № 2905-III // ВВР України. -2002. -№ 12-13. -Ст.92.
16. Закон України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» від 26.12.2002 р., № 380-IV // ВВР України. -2003. -№ 10-11. -Ст.86.
17. Закон України «Про Державний бюджет України на 2004 рік» від 27.12.2003 р., № 1344-IV // ВВР України. -2004. -№ 17-18. -Ст.250.
18. Закон України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» від 23.12.2004 р., № 2285-IV // ВВР України. -2005. -№ 7-8. -Ст.162.
19. Закон України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» від 20.12.2005 р., № 3235-IV // ВВР України. -2006. -№ 10-11. -Ст.96.
20. Закон України «Про Державний бюджет України на 2007 рік» від 19.12.2006 р., № 489-V // ВВР України. -2007. -№ 7-8. -Ст.66.
21. Висновки про виконання Державного бюджету України за 2002 рік [Електронний ресурс]. –Режим доступу: [http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art\\_id=73166&cat\\_id=38964](http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art_id=73166&cat_id=38964). -14.05.2003.
22. Вступне слово Міністра внутрішніх справ України В.П. Цушка на пресконференції з нагоди 100 днів роботи в МВС [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.cgz.ck.ua/4-1.html>. -17.03.2007.
23. Кабачинская С. Шагреневая кожа миллиейского бюджета // Зеркало недели. -13-19.07.2002. -№ 26.
24. Про результати перевірки використання коштів, виділених у 2003 році з Державного бюджету України на підготовку кадрів для органів внутрішніх справ вищими закладами освіти Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: [http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art\\_id=157821&cat\\_id=38962](http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art_id=157821&cat_id=38962). -15.06.2004.
25. Бюджетні видатки МВС у 2004 році // Іменем Закону. -25-31.03.2005. -№ 12.
26. Бабенко А. МВС: бюджет-2004 // Міліція України. -2004. -№ 5. –С.12-13.
27. Чепельська Т. Все про борги МВС // Іменем Закону. -2005. –Листопад. -№ 43.
28. Про витрачання бюджетних коштів МВС України у 2005 році // Іменем Закону. -07-13.04.2006. -№ 14.
29. У Рахунковій палаті України [Електронний ресурс]. –Режим доступу: [http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art\\_id=47321&cat\\_id=34670](http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art_id=47321&cat_id=34670). -10.06.1999.
30. Проржавілий фінансовий механізм, або Чи потрібен один офіцер на три курсанти? [Електронний ресурс]. –Режим доступу: [http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art\\_id=38608&cat\\_id=34666](http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article/main?art_id=38608&cat_id=34666). -17.12.2002.
31. Відсутня стратегія розвитку [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article>

/main?art\_id=38435&cat\_id=34666. -  
07.06.2002.

32. Зозуля І.В. Структурна раціональність і організаційна функціональність Центрального апарату МВС України в нормотворчій діяльності Міністерства як першооснова реформування системи МВС України // Форум права. -2006. -№ 3. -С.37-55 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2006-3/06zivsmu.pdf>.

33. Про результати аудиту ефективності виконання Комплексної програми профілактики злочинності на 2001-2005 роки [Електронний ресурс]. -Режим доступу:

[http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article?art\\_id=764215&cat\\_id=412#\\_Toc138843227](http://www.ac-rada.gov.ua/achamber/control/uk/publish/article?art_id=764215&cat_id=412#_Toc138843227). -24.05.2006.

34. План державних закупівель МВС України на 2006 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua.tenders.com/rubrics/tenders/zakupivli/74145>.

35. Голубовська С. КРУ: новий статус – нові права // Іменем Закону. -13-19.10.2006. - № 41.

36. Доповідь міністра внутрішніх справ В. Цушка на засіданні Верховної Ради України // Іменем Закону. -02-08.03.2007. -№ 9.

*Зозуля І.В. Фінансування МВС України та пов'язані з цим проблеми реформування його як системи // Форум права. -2007. -№ 1. –С.70-88 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/FP/2007-1/07zivris.pdf>*

Виконаний аналіз бюджетного забезпечення фінансування системи МВС України щодо динаміки та достатності надходження коштів на потреби забезпечення її належної діяльності й подальшого розвитку та з'ясування реального стану справ у питанні порядкування спрямованими коштами.

\*\*\*

*Зозуля І.В. Финансирование МВД Украины и связанные с этим проблемы реформирования его как системы*

Выполнен анализ бюджетного обеспечения финансирования системы МВД Украины относительно динамики и достаточности поступления средств на нужды обеспечения ее надлежащей деятельности и дальнейшего развития и выяснения реального состояния дел в вопросе распоряжения направленными средствами.

\*\*\*

*Zozulja I.V. Financing Ministry of Internal Affairs of Ukraine and connected with it problems of reforming it as systems*

The analysis of budgetary maintenance of financing in system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine concerning dynamics and sufficiency in receipt of means for needs of maintenance its appropriate activity and definitions of a real state of affairs in a question of use by the directed means.